

УДК 330.35.011

КАТЕГОРІАЛЬНО-ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ТЕОРІЇ РИНКІВ

Левкіна Р.В., д.е.н., Левкін А.В., к.т.н.

*(Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка)*

Процеси та теорії ринкових відносин завжди були і залишаються у центрі уваги науковців, що підтверджує актуальність даної публікації. Внесок у розвиток теорії ринків зробили такі відомі економісти, як А. Сміт, А. Маршал, Р. Коуз та ін. Відповідно до еволюційного розвитку економічної науки розвивалося саме поняття ринку та підходи до визначення предмету ринкових відносин. Адам Сміт вважав ринок як форму організації економічної діяльності людей в умовах товарного обміну, що за допомогою ціни забезпечує оптимальний розподіл виробничих ресурсів і сприяє зростанню добробуту населення [1]. Застосування математичних методів аналізу економічних процесів довело швидке вирівнювання ціни на товари в ринкових умовах під впливом відносин між сторонами торгівельної операції, а ринок слід розуміти як групу людей, які вступають у тісні ділові стосунки і укладають угоди стосовно будь-якого товару. Ринок - це взаємодія у процесі товарообмінних операцій, економічні відносини між покупцями і продавцями або місце (простір), де проходить товарообмін [2]. Розвиток поняття шляхом уточнення дозволило звернути увагу на грошових відносинах (ринок – це сфера обігу), функціонуванні його в умовах конкуренції (ринок включає механізм ціноутворення, що розвивається за законами конкуренції). Доповнення ознак ринку як децентралізованого обміну, що відбувається на основі цін за допомогою грошей та в умовах конкуренції, лише об'єднало всі попередні визначення і його характеристики. Особливістю дослідження теорії ринків прихильниками інституціональної економічної теорії є висновок про вплив саме поведінки учасників товарно-грошових операцій на ефективність ринкових відносин, їх прав і обов'язків, механізму гарантування через діяльність міжнародних інституцій. Угоди між країнами, чітке визначення правил проведення торгівельних операцій, обмеження дискримінуючих інструментів сприяє зменшенню трансакційних витрат та зростанню прибутковості. Отже мобільність факторів виробництва є тим чинником, що має вирішальне значення для економічного зростання країни. Підсумовуючи результати аналізу еволюції категоріально-понятійного апарату теорії ринків з позицій наведених методологічних підходів виходить, що ринок – це товарообмін, що є результатом певної мотивації (до отримання власного економічного ефекту чи зростання добробуту суспільства в цілому, чи щось інше), відбувається під впливом цін, трансакційних витрат, ринкової або державної влади, мобільності факторів виробництва.

Список літератури

1. Сміт А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит: - М.: Гос. соц.-эконом. исслед., 1935. – Т.1. – 371 с.
2. Азрилиян А. Большой энциклопедический словарь /А. Азрилиян. – М.: Фонд «Правовая культура, 1994 – 528 с.